

Приредио Радиша Милетић

СЛОБОДА ДОЛАЗИ

Док се све ово дешавало у Србији и Црна Гора имаше пуне руке посла. Још за Кочине Крајине, године 1788. Црногорци на позив Русије и Аустрије, заратише с Турцима. Али кад се склопи мир у Свиштову, Русија и Аустрија заборавише на своје савезнике Црногорце, те Црна Гора оста усамљена у рату с Турцима. Тада је скадарски везир Махмуд паша, два пут ударао на Црну Гору, али га Црногорци оба пута славно разбихе, те изгуби силну војску, а у другом боју и сам погибе. Ускоро потом Французи униште Млетачку Републику и поклоне Аустрији Боку Которску, којом су дотле Млечи владали. Но Аустрија не заузме одмах Боку, па Срби Бокељи искористе то, те за свога заштитника и господара изабери Митрополита Петра Првог Петровића, те сва Бока припадне под власт Црне Горе, и остаде тако пуних седамнаест година. Међутим, баш оне године када Карађорђе ратоваше с Турцима на Мишару, Црногорци у Боки ратоваху са Французима. Французи су тели да преотму Боку од Срба, али се Црногорци и Бокељи јуначки одупреше. Тада Срби у неколико бојева узастопно тукоше силнога цара Бонапарту и прогнаше Французе чак до Дубровника, те Црногорци освоје целло Конавље и нека острва. У овоме рату Французи сасвим уништише стару и славу Дубровачку Републику, па затим предадоше сву Далмацију Аустрији. Али Бока оста у српским рукама. Тек 1814. године, Митрополит Петар, по жељи Русије, без пушке и без крви преда Боку Аустрији, те Црна Гора опет изгуби излаз на море.

После освајања Београда, Србија беше мало у миру те Карађорђе искористи предах да уреди земљу, али се у исто време спремаше и за рат. Већ године 1809. Црни Ђорђе покрену три војске: с једном Сима Марковић пређе у Босну, с другом војвода Милоје Петровић удари на Ниш, а с трећом Карађорђ пређе преко Јавора. Чим српска војска пређе Дрину, Босанци је радосно дочекају, те Срби освоје Бјелину, Вишеград и Сребреницу и пођу на Сарајево. За то време

Карађорђе, продре чак до Суводола, па ту страшно потуче Турке и заузме Сјеницу. У том и Црногорци продираше у сусрет Карађорђу, те се на Сјеници саставише обе српске војске: Црногорска и Карађорђева. Сад се ту Срби изгрлише, изљубише и милина беше гледати најтврђе јунаке што од радости плакаше. Али баш у том часу највеће радости, Карађорђе доби жалосну вест, да су Турци потисли Милоја Петровића са Ниша и освојили Ђуприју. Карађорђе одмах полете у помоћ Ђуприји и уједно заповеди војводи Сими да повлачи сву војску из Босне. У том и Руси ударише на Турке, па Србима беше сад лакше те опет повратише све што су им Турци били отели. С пролећа 1810. Срби опет ударише на Турке и освоје Неготин и Кладово, а ту им у помоћ дође и 1500 Руса. То беше највећа, и готово сва помоћ руска у овоме српском устанку. Но одмах затим, удари на Србију нишки Радиш паша, са 30.000 војске и у исти мах, 40.000 Турака упадне из Босне и опколе Анту Богићевића у Лозници. Карађорђе најпре оутче Радиш пашу у славном боју код Варварина, па онда похита у помоћ Лозници, те после љута боја Срби и ту славно разбиху Турке на јуриш и пребаце их преко Дрине. Тако Србија опет беше сасвим слободна.

Али године, 1812. Руси зарате са Французима те се окану Турака. Турци сад добију маха, па огромном војском ударе на Србију из три правца: из Бугарске, Босне и Ниша. Српска се војска беше грдно смањила, а и наоружања и хране беше све мање, те сад и сам Карађорђе поче очајавати. Како се најбоље могло Карађорђе распореди оно мало војске и дочека Турке. Срби се лавовски борише на све четири стране, а особито се тада обесмрти славни хајдук Вељко. Али све беше узалуд. Хајдук Вељко погибе на Неготину, а затим Турци разбиху Србе, на Равњу и на Засавици, па освоје сву Србију до Мораве. У то време Карађорђе беше тешко оболео и чим оздрави, одмах одјури на Мораву. Али кад виде да турској сили више не може одолети, онда он, трећег октобра,

1813. године, остави Србију и пређе у Аустрију. То беше највећа грешка што је учинио овај ненадмашни јунак, и он се зато одмах покајао.

Чим оде Карађорђе, Турци покоре сву Србију и почну чинити ужасна зла и пустош. Тукли су, секли и вешали Србе, на коље навлчили и живе пекли на ражњу, па и саму српску децу бацаше на ножеве. Уз то се појавише разне болештине, те читав народ обузе најцрњи јад. Са Карађорђем пређоше у Аустрију готово све војводе, па народ оста обезглављен. Међу онима који остадоше у Србији, најзначајнији беше Милош Обреновић, војвода руднички. Милош беше неписмен сељак, али ванредно mudar човек и неустрашив јунак. Он оста да са народом дели злу срећу и да га заклони од турског лудила. А Српкиња није родила Србина, који би знао тако доскочити Турцима, као што је то знао Милош. Веома брзо, Милош се тако увече под кожу београдском везиру, Скопљак паши, да га овај посини и постави га за кнеза пожешког, крагујевачког и рудничког. Сад Милош напреже сву своју мудрост, да заштити народ и завара Турке, да се Срби мало опораве. На тај начин Милош учини много добра свом народу. Али Турци су опет чинили насиља где год су могли. Зато године 1814. војвода Хаџи Продан, диже устанак у Пожешком крају и позва Милоша за вођу. Но Милош се не хтеде примити, јер народ беше сатрвен и заплашен. Хаџи Проданова буна, би убрзо угушена, али она изазва у Турцима освету, те сад они опет почеше немилице убијати најбоље Србе и одводити народ у робље. А кад Турци из потаје убише и Станоја Главаша и натакоше му главу на колац, онда Милош вешто умакну у пашиних руку, па скочи у народ и позове Србе на оружје. Тако плану Други српски устанак.

У следећем броју:

Други српски устанак

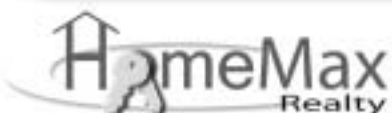

Jelena Tacović
Broker / Owner

3114 W. Irving Park Road, Chicago IL 60618

Naša poslovna i savesna usluga • Vaše poverenje, zadovoljstvo i duga saradnja

773.442.8900 ext. 222

Email: Jelena@realtyagent.com

www.MyChicagoHomes.com

KUPOPRODAJA

- Stanova
- Kuća
- Zgrada
- Poslovnih prostora
- Zemljišta